

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

NİSAN 2019

Sayı 72

İçindekiler

Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi	1
Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi	2
Küresel Ekonomideki Gelişmeler	3
Dünya Ekonomisi	3
ABD	4
Euro Bölgesi-AB	4
Almanya	5
İngiltere	5
Japonya	6
Çin	7
Hindistan	7
Güney Kore	8
Brezilya	8
Rusya	9
İmalat PMI İncelemesi - Mart 2019	10
Döviz Kurları İncelemesi - Mart 2019	11
Teknoloji Gündemi	12
Türkiye'deki Güncel Ekonomik Gelişmeler	13
Enflasyon-Mart 2019	13
Sanayi Üretim Endeksi-Şubat 2019	14
Hane Halkı İşgücü Verileri-Ocak 2019	15
Kapasite Kullanım Oranı-Mart 2019	16
Ödemeler Dengesi-Şubat 2019	17
Güven Endeksleri ve Bütçe	18
Dış Ticaret Verileri-Şubat 2019	19
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye	20
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir	21
Ülke İncelemeleri XL: Tunus Cumhuriyeti	22

YÖNETİCİ ÖZETİ

KÜRESEL EKONOMİ

- IMF, güncel olarak yayımladığı Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda küresel ekonomik büyümeyi riske eden kırılmalıklara dikkat çekti. Küresel ekonomik aktivitedeki azalışa vurgu yapılan raporda, dünya ekonomisi büyüme tahmini 2019 için yüzde 3,5'ten yüzde 3,3'e indirilirken, 2020 için ise 3,6 düzeyinde sabit tutuldu.
- ABD ekonomisinin 2018 son çeyreğine ilişkin büyüme oranı yüzde 2,2 olarak revize edildi. Beklentilerin altında kalan büyümede; ticaret savaşları, tüketici harcamalarındaki zayıflama ve şirket yatırımlarının gerilemesi etkili oldu.
- AB ve Euro Bölgesi'nde bölgesel ayrışmalar ivme kazanıyor. Özellikle bölge ekonomisinin lokomotifini konumunda olan Almanya'daki yavaşlama ve İtalya'daki mali sorunlar, geleceğe yönelik endişeleri artırıyor. Almanya'da IFO İş Dünyası Endeksi, ekonomik aktivitelerde ve ihracattaki yavaşlamanın etkisiyle Nisan'da 99,7'den 99,2'ye geriledi.
- İngiltere'de çıkmaza giren Brexit için bir araya gelen liderler, süreci 6 ay esnek şekilde erteleme kararı aldılar. Ancak, Brexit hala gündemdeki yoğunluğunu sürdürüyor.
- Japonya Merkez Bankası, tüketici enflasyonunun 2021 mali yılında dahi, hedef oran olan yüzde 2'nin altına kalacağı öngörüsünde bulundu. Bu açıdan, ülke ekonomisi için uzun yıllardır problem olan deflasyonun, tartışma konusu olmaya devam edeceği anlaşılıyor.
- Çin'de vergi ödemelerinin likidite talebini artırarak nakit arzını daraltması sonucunda, para piyasalarında gecelik borçlanma maliyeti dört yılın zirvesine yükseldi, Likidite darlığı, son zamanlarda zayıflayan ekonomik verilerin daha da bozulmasına sebep olabilir.
- Resesyonu aşma süreci içerisinde olan Brezilya'da, büyüme ivmesinin yavaşlaması, toplama eğiliminin planlanandan daha uzun sürmesine sebep olabilir. Güncel değerlendirmeler itibariyle, ülkedeki büyüme tahmini 2019 ve 2020 için yüzde 1,8 olarak açıklandı.
- Güney Kore'de en büyük 1.000 firmanın satışları ve kar marjları gerileme içerisine girdi. Firmaların karlılığında yılın ilk yarısında yüzde 3,0 daralma bekleniyor.
- Hindistan'da en önemli gündem maddesi, gerçekleştirilmeye başlanan genel seçimler oldu. 1,5 ay sürecek olan seçim sonuçları, yeni ekonomi politikalarının belirlenmesinde de etkili olacak.
- Rusya'da 2018 son çeyreğinde yüzde 2,7'lik büyüme kaydedilmesinin ardından, 2019 ilk çeyreği büyümesinin yüzde 0,8 düzeyinde sınırlı kalacağı öngörüldü. Küresel ekonomik ve politik gelişmelerin de etkisiyle, önceki yıla göre daha kötü bir büyüme performansı kaydedilebilir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TÜRKİYE EKONOMİSİ

- **Enflasyon Oranı;** 2019 yılı Mart ayı enflasyon oranı, yıllık TÜFE’de %19,71, Yİ-ÜFE’de %29,64 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE’de %1,03 oranında ve Yİ-ÜFE’de %1,58 oranında artış yaşandı.
- **İşsizlik Oranı;** 2019 yılı Ocak ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 3,9 puan artarak %14,7 ile 2009’dan bu yana en yüksek oranda gerçekleşti. İstihdam edilen kişi sayısı 872 bin kişi azalırken, işsiz sayısı 1 milyon 259 bin kişi arttı. Genç nüfusta işsizlik oranı %26,7 seviyesine yükseldi.
- **Sanayi Üretim Endeksi;** 2019 yılı Şubat ayında yıllık bazda %5,1 oranında azaldı. 2019 yılı Mart ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre, 0,3 puan artarak %74,3 oranına yükseldi.
- **Dış Ticaret Açığı;** 2019 yılı Şubat ayında, geçen yılın aynı ayına göre, %63,1 oranında azalarak 2,1 milyar Dolar kaydedildi. İhracat geçen yılın aynı ayına göre, %3,4 oranında artarak 13,6 milyar Dolar, ithalat da %16,9 azalarak 15,7 milyar Dolar olarak gerçekleşti.
- **Cari İşlemler Açığı;** 2019 yılı Şubat ayında, piyasa beklentilerine paralel 718 milyon Dolar olarak kaydedildi.
- **Bütçe;** 2019 yılı Ocak-Mart döneminde 36,2 milyar TL açık verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %30,4 oranında artarak 218,3 milyar TL, bütçe giderleri ise %35,4 oranında artarak 254,4 milyar TL gerçekleşti.
- **Güven Endeksleri;** 2019 yılı Mart ayında, bir önceki aya göre, Reel Kesim Güven Endeksi %4,9 artarak 102,1 seviyesine, Tüketici Güven Endeksi %2,9 artarak 59,4 seviyesine ve Ekonomi Güven Endeksi %3,1 artarak 81,9 seviyesine yükseldi.
- **PMI ve CDS;** 2019 yılı Mart ayında İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) 47,2 düzeyine yükseldi. CDS ise Mart ayını 451,51 seviyelerinde kapatırken; 22 Nisan 2019 tarihi itibarıyla 428,89 değerine ulaştı.
- **Kredi Notu;** Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türk hükümetinin kamu kurumlarının Ziraat Bankası, Halkbank ve Vakıfbank'ta tuttukları mevduatlara faiz sınırını düşürmesinin fonlama maliyetini aşağıya çekeceği nedeniyle, bu bankaların kredi notlarının "pozitif" olduğunu bildirdi. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Halkbank'ın kredi notunu "B+" olarak teyit ederken, bankanın finansal kapasite notunu negatif izlemeden çıkardığını duyurdu.
- **Faiz Oranı;** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), bir hafta vadeli repo faizini %24 seviyesinde sabit tuttu.

KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

DÜNYA EKONOMİSİ

Dünya ekonomisinde belirsizlikler devam ediyor. IMF, “Büyümede yavaşlama, kırılğan büyüme” başlığıyla yayımladığı Dünya Ekonomik Görünüm Raporu’nda küresel ölçekte ekonomik aktivitedeki azalışa dikkat çekti. Küresel ekonomideki yavaşlama eğiliminin hızlandığına ve risklerin arttığına dikkat çekilen raporda dünya ekonomisi büyüme tahmini 2019 için yüzde 3,5’ten yüzde 3,3’e indirilirken, 2020 için ise 3,6 düzeyinde sabit tutuldu.

Aşığı yönlü revizyona sebep olan risklerin temelini ise; ticaret savaşları, Euro Bölgesi’nin beklenenden fazla ivme kaybetmesi, zayıflayan tüketici güveni ve uluslararası ilişkilerdeki politik riskler oluşturuyor. Arjantin ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde 2019’un ikinci yarısında kademeli dengelenmenin görüleceğine yönelik beklentiler, raporda bir diğer dikkat çeken detay.

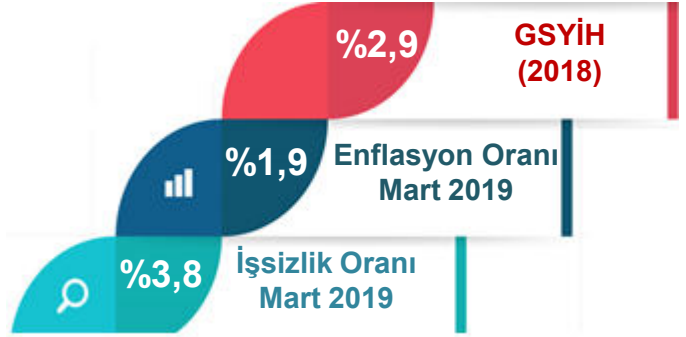
Petrol fiyatlarındaki dalgalanma eğiliminin hızlanması, küresel ekonomiyi riske eden bir diğer etken oluyor. Politik risklerin ve Venezuela’da üretimin azalmasının etkisiyle, petrol fiyatları Nisan’da Kasım 2017’den beri görülen en uzun haftalık yükselişini sergiledi. Böylece, ham petrol fiyatları 2019’da yaklaşık yüzde 40 yükselmiş oldu.

Ancak, olumsuz görünüme ve artan risklere karşın, ABD ve Çin arasında mutabakat sağlanabileceğine dair oluşan olumlu hava, hisse senetleri başta olmak üzere piyasalara kısa sürede pozitif yansıdı. Özellikle Financial Times’ın ticaret savaşlarının sonlanabileceğine yönelik küresel değerlendirmeleri, piyasalarda olumsuz atmosferin azalmasını sağlayan bir etki yarattı.

ABD

ABD ekonomisinin 2018 son çeyreğine ilişkin büyüme oranı aşağı yönlü revize edilerek yüzde 2,2 olarak açıklandı. Böylece 2018 yıllık büyüme beklentilerin altında kalarak yüzde 2,9 düzeyinde gerçekleşti. Büyümedeki yavaşlamada; ticaret savaşları, tüketici harcamalarındaki zayıflama ve şirket yatırımlarının gerilemesi etkili oldu.

Morgan Stanley, Dolar'ın güçlü seyrinin 2019'daki yukarı yönlü ivmesini tamamladığını açıklayan bir öngöründe bulundu. Kurumun analizlerine ve tahminlerine göre, beklentilerin altında kalan ABD büyümesi ve Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) itidalli tutumu sebebiyle, Dolar küresel ölçekte yıl sonuna kadar yüzde 6'ya varan oranda düşüş kaydedebilir. Diğer taraftan, Morgan Stanley ve Goldman Sachs FED'in 2019'da politikalarına ilişkin değerlendirmelerde bulunarak, bu yılın sonuna kadar yeni bir faiz artırımının beklenmediğini belirttiler.

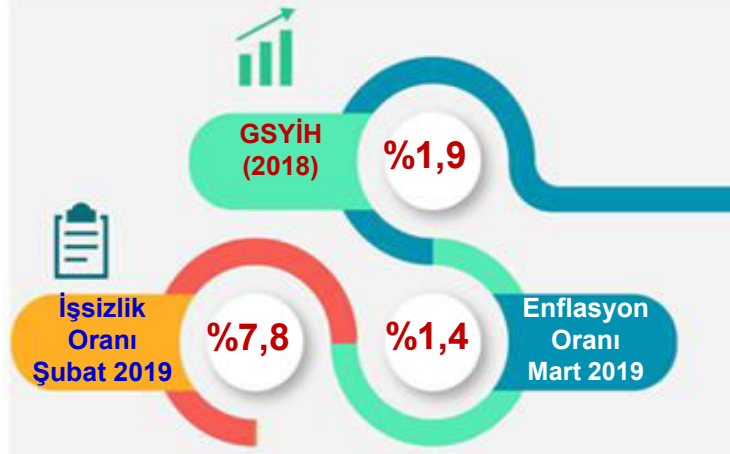
ABD ekonomisine dair bir diğer değerlendirme ise kredi derecelendirme kuruluşu Moody's tarafından yapıldı. Moody's yayımladığı raporda ABD ekonomisindeki yavaşlamanın 2019 sonuna doğru belirginleşebileceğini, ancak bu yıl ve gelecek yıl bir resesyonun henüz beklenmediğini ifade etti. Rapor'da; 2019 için yüzde 2,5, 2020 için ise yüzde 1,7 büyüme öngörülerini yer alıyor.

Euro Bölgesi - AB

Ülkesel ayrışma ve bölgesel zayıflıklar, AB ve Euro

Bölgesi ekonomisini riske etmeye devam ediyor. Bölge ekonomisinin lokomotifini konumundaki Almanya'ya ilişkin endişeler devam ederken, AB Komisyonu ve OECD, İtalya'daki mali görünümün de olumsuz seyrini sürdürdüğünü açıkladılar. Her iki kurum da, İtalya ekonomisinin 2019'da kötüleşebileceği yönünde çekinceye sahipler. Bu açıdan, İtalyan Hükümeti'nin ekonomiyi canlandırmak için daha güçlü yapısal reformları hayata geçirmesi bekleniyor.

AB'nin ABD ile ilişkilerinde yeni bir gerginlik gündeme geldi. ABD ile uçak üreticilerine verilen sübvansiyonlar nedeniyle anlaşmazlık yaşayan AB Komisyonu, misilleme olarak gümrük vergisi alabileceği 20 milyar Dolar'lık ürün listesi açıklarak kamuoyunun görüşüne sundu. Söz konusu gelişme, yeni bir ticaret savaşının başlayabileceğine dair endişe uyandırdı.

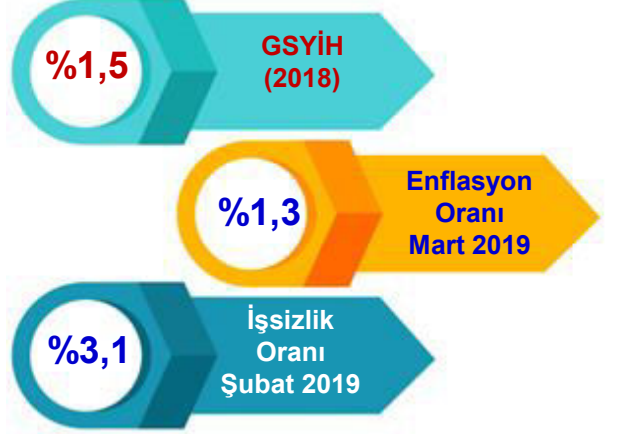
Brüksel'de düzenlenen 21'inci AB-Çin Zirvesi'nde iki taraf arasında ticaret, ekonomi, teknoloji ve uluslararası ilişkiler alanındaki konulara odaklanıldı. Zirve sonrası yapılan ortak açıklamada, kurallara dayalı küresel ticaret sisteminin devamlılığının AB ve Çin'in çıkarına olduğu vurgulandı. Bununla birlikte, kurallara dayalı küresel ticari sistemin devam edebilmesi için çeşitli güncellemeler yapılması gerektiğine dair vurgu da özellikle dikkat çekti.

ALMANYA

Almanya'da IFO İş Dünyası Endeksi, Nisan'da 99,7'den

99,2'ye geriledi. Ülkedeki sanayi ve ticaretin seyri hakkında önemli göstergelerden olan söz konusu endeksin gerilemesinde, Alman firmalarının ihracatındaki gerileme etkili oldu. Benzer şekilde, IFO Beklentiler Endeksi de Nisan'da beklentilerin altında kalarak, 95,6'dan 95,2'ye geriledi.

Ülkedeki olumsuz atmosfer, ekonomik beklentilere de yansdı. Almanya Maliye Bakanlığı tarafından 2019 büyümesi revize edilerek yüzde 1,0'den yüzde 0,5'e düşürüldü. Bu büyüme öngörüsü, bu yıl Euro Bölgesi'nde İtalya ile birlikte Almanya'nın en kötü performansı sergileyeceği anlamına gelmektedir.

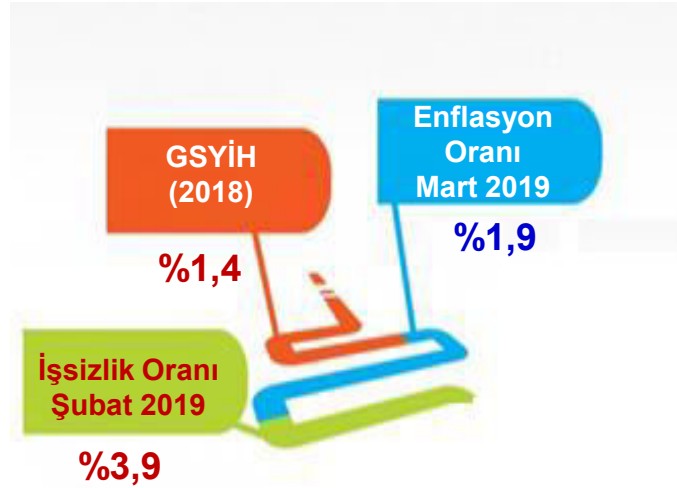
İNGİLTERE

ingiltere'de çıkmaza giren Brexit için bir araya gelen

liderler, ayrılma işlemini 31 Ekim'e kadar esnek şekilde erteleme kararı aldılar. Böylece İngiltere parlamentosunda bir plan üzerinde uzlaşmaya varabilmek için 6 ay zaman kazanılmış oldu. Zaman kazanılmış olmasına rağmen, anlaşma sağlanmasına yönelik pek çok planın boşa çıkması, ciddi bir risk unsuru olarak değerlendiriliyor.

İngiltere'de ekonominin yüzde 80'inin oluşturan hizmet sektörü daralma içerisine girdi. Markit'in verilerine göre, ülkede hizmet sektörü PMI endeksi, Mart'ta ciddi bir gerilemeyle 48,9 düzeyine kadar düştü. Uzmanlarca yapılan açıklamaya göre politik belirsizlikler ve kısa vadeli olumsuz öngörüler, sektörde yeni yatırım projelerini frenliyor.

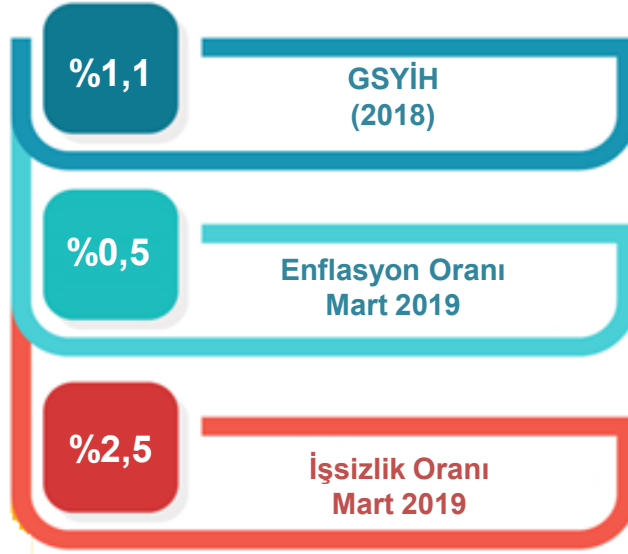
Hizmet faaliyetlerinin payının büyüklüğü sebebiyle muhtemel daralmalar, GSYİH'yı da olumsuz etkileyeceğinden, sektördeki gelişmeler dikkatle izleniyor.

JAPONYA

Japonya hükümeti, Kuzey Kore'ye yönelik yaptırımlarının süresini 2 yıl uzatma kararı aldı. Kuzey Koreli gemilerin ve Kuzey Kore limanlarında duran yabancı gemilerin Japonya limanlarına girişi ile ikili ithalat ve ihracata yasak getiren söz konusu yaptırımlar, 2 yıl daha uygulanmaya devam edecek. Yaptırımlara yönelik devam kararının, Kuzey Kore'nin nükleer silahlardan arındırılması yönündeki baskıyı sürdürmek için alındığı belirtildi.

Japonya ekonomisi için en önemli sorunlardan biri olan deflasyon, ülkeyi olumsuz etkilemeye devam ediyor. Japonya Merkez Bankası, yaptığı güncel ekonomik değerlendirmede tüketici enflasyonunun 2021 mali yılında dahi, hedef oran olan yüzde 2'nin altına kalacağı öngörüsünde bulundu. Enflasyon hedefinin tutturulamaması, büyük ölçüde küresel ölçekteki belirsizliklere dayanıyor.

➤ Ülkelerin çeyrekler itibariyle verilen büyüme oranları, bir önceki yılın aynı dönemine göre baz alınmıştır.

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

ÇİN

Çin'de likidite azalması, ekonomiyi olumsuz yönde etkiliyor. Ülkedeki vergi ödemelerinin likidite talebini artırarak nakit arzını daraltması sonucunda, para piyasalarında gecelik borçlanma maliyeti dört yılın zirvesine yükseldi. Söz konusu daralmanın etkisiyle, repo faizleri de dikkat çekici biçimde yükseldi.

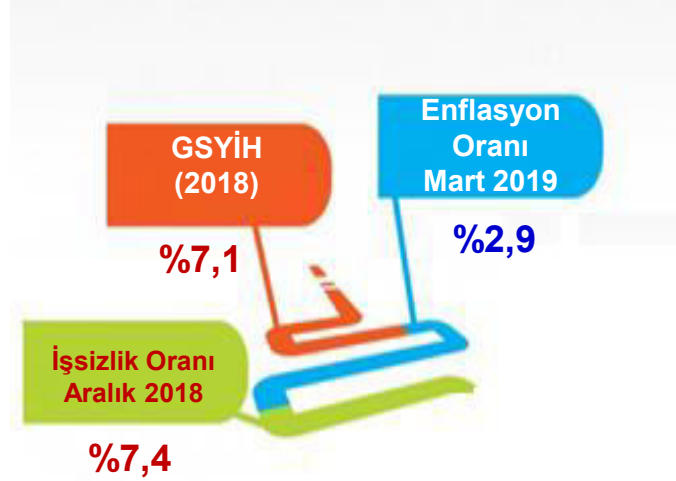
Yurt dışı yerleşiklerin Yuan cinsinden Çin şirket tahvillerine yönelik ilgisi Mart'ta ciddi bir artış kaydetti. Yabancıların elindeki Yuan cinsinden özel sektör tahvil miktarı Mart ayında 77,6 milyar Yuan ile 39 ayın zirvesinde gerçekleşti.

HİNDİSTAN

Hindistan'da gerçekleştirilen genel seçimler, Nisan'da ülke siyasetinin ve ekonomisinin en önemli gündem maddesi haline geldi. 900 milyon seçmenin oy kullandığı ve 1,5 aylık bir süre içerisinde, 7 aşamada gerçekleştirilen seçimler, 7,2 milyar Dolar'lık maliyetiyle dünyanın alanında en pahalısı olarak dikkat çekiyor. Seçim sonuçları, siyaset üzerinde olduğu kadar ekonomi politikalarının seyrinde de belirleyici olacak.

Yükselen petrol fiyatları, yılın geri kalanında Hindistan ekonomisini en çok zorlayan etken olabilir. Hindistan'ın petrol ihtiyacının yüzde 80'inin ithalata dayalı olması, değişen petrol fiyatlarından büyük ölçüde etkilenmesine sebep oluyor.

GÜNEY KORE

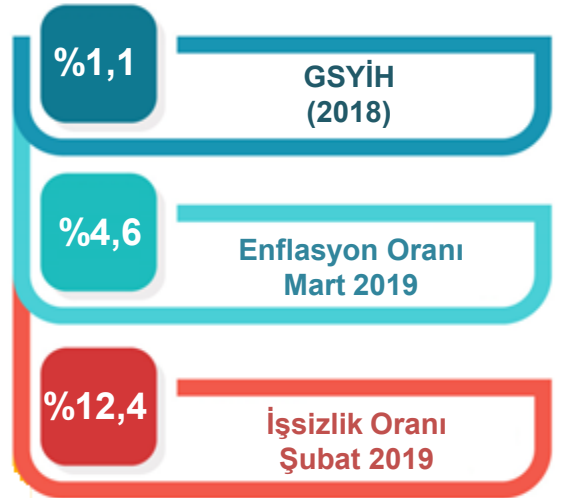
Güney Kore'de en büyük 1.000 firmanın satışlarının ve kar marjlarının gerileme içerisinde olduğu açıklandı. Firmaların karlılığında yılın ilk yarısında yüzde 3,0 daralma bekleniyor. Söz konusu gerilemenin temelinde; azalan talep, artan hammadde fiyatları ve maaşlardaki talep artışı yatıyor.

Güney Kore'de geçen yıl toplam 332,6 milyar Dolar vergi geliri elde edildiği açıklandı. Söz konusu veri, vergi gelirlerinin GSYİH içindeki payının arttığına işaret ediyor. Vergi gelirlerinin artışında şirketlerin kurumlar vergisi yükselişi etkili oldu. Ancak, 2019'da şirket bilançolarında ortaya çıkacak muhtemel bozulmalar, vergi gelirlerine de olumsuz yansiyabilir.

BREZİLYA

Küresel ekonomideki olumsuzluklar, Brezilya gibi gelişen ülkelere yönelik öngörülerini de olumsuz etkiliyor. Son ekonomik gelişmeler, ülkenin resesyondan sonraki toparlanma eğiliminin hızını kaybettiğine işaret ediyor. Mart'ta dış ticaret fazlasının bir önceki aya göre yüzde 22 daralmayla 5 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşmesi, söz konusu durumu teyit eden bir gelişme olarak dikkat çekti. İlgili dönemde ihracat yıllık bazda yüzde 1,0 daralırken, ithalat yüzde 5,1 artış kaydetti.

Ülkedeki uzmanlarca yapılan son değerlendirmelerde, büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilerek, 2019 ve 2020 için yüzde 1,8 olarak açıklandı. İç talep artışı, döviz kurlarında stabilizasyon ve gıda fiyatları enflasyonunun sınırlı bir düzeyde kalması, gelecek 2 yılda ekonominin seyrinde etkili olacak.

RUSYA

Rusya'da ekonomik büyüme 2019 ilk çeyreğinde yavaşlama eğilimine girdi. 2018 son çeyreğinde yüzde 2,7'lik büyüme kaydedilmesinin ardından, 2019 ilk çeyreği büyümesinin yüzde 0,8 düzeyinde sınırlı kalacağı öngörüldü. Küresel ekonomik gelişmelerle birlikte, Rusya'nın uluslararası arenadaki politik tutumu da, 2019'un diğer çeyreklerindeki büyümede etkili olacak.

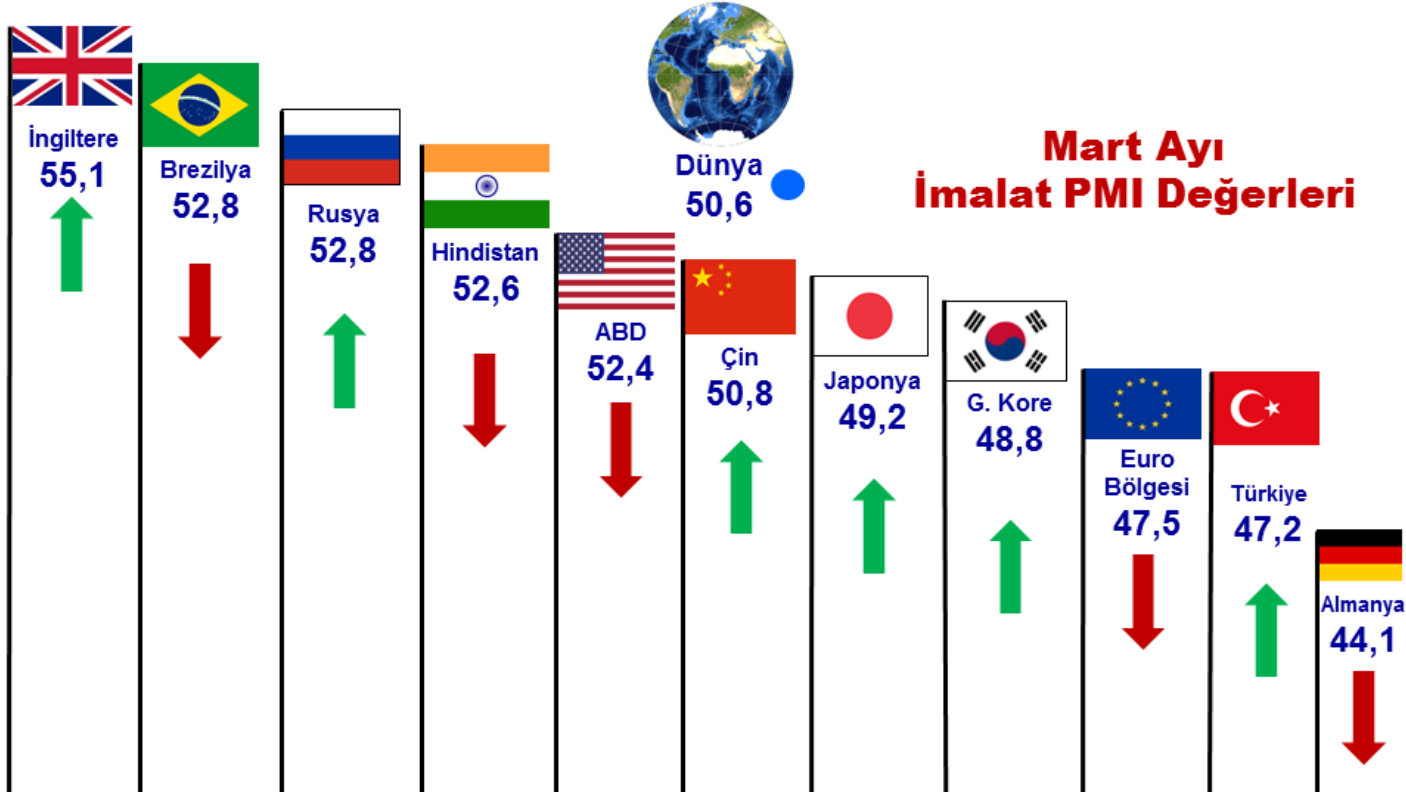
Rusya ekonomisine dair gelişmeler, 2019 yıllık büyüme öngörülerine de olumsuz yansıyor. Dünya Bankası, Rusya'nın ekonomisine dair bir önceki öngörüsü olan yüzde 1,5 büyüme oranını aşağı yönlü revize ederek, yüzde 1,4'e düşürdü.

%2,3**GSYİH
(2018)****%5,3****Enflasyon Oranı
Mart 2019****%4,7****İşsizlik Oranı
Mart 2019**

İMALAT PMI İNCELEMESİ

MART 2019

- Euro Bölgesi'nde ve Almanya'da imalat PMI Endeksi'nin dikkat çekici bir biçimde düşüş kaydetmesi, Bölge'deki yavaşlama eğiliminin güçlendiğine işaret ediyor.
- ABD ile Brezilya ve Hindistan'da da gerileme kaydedilirken, İngiltere imalat PMI endeksinde Brexit belirsizliğine rağmen artış gerçekleşti.

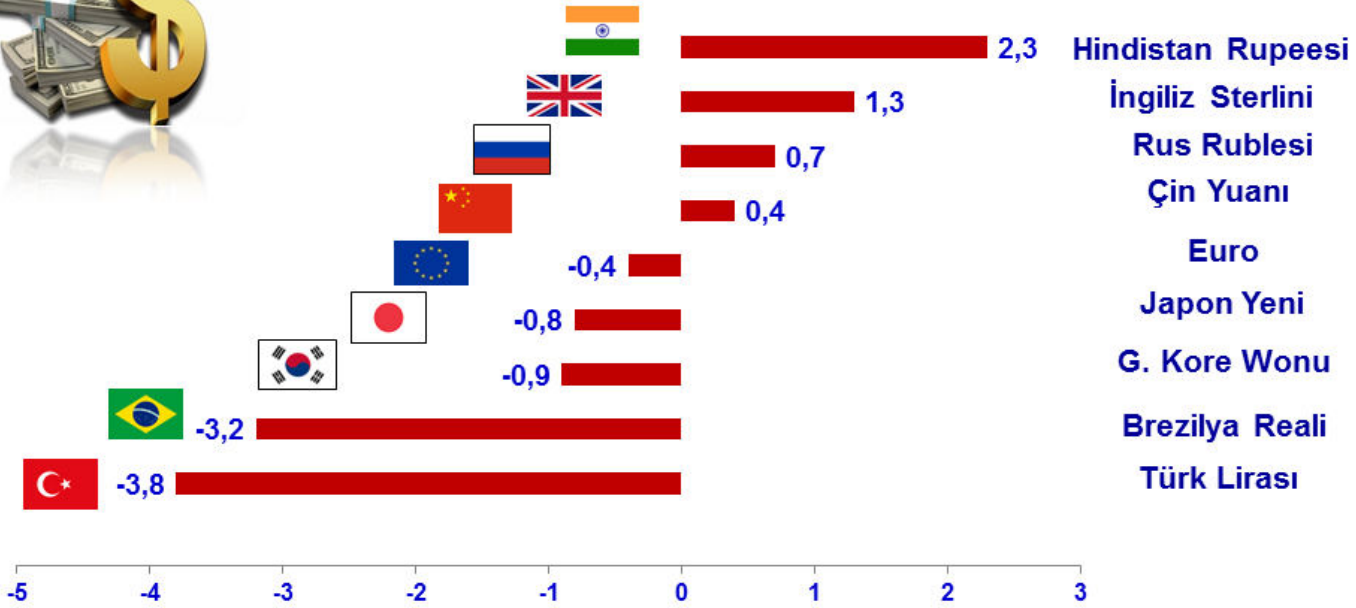

İmalat PMI (Purchasing Managers Index) : İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi
Kaynak: Markit

DÖVİZ KURU İNCELEMESİ

MART 2019

- Mart'ta, bir önceki aya göre Türk Lirası ve Brezilya Real'i başta olmak üzere gelişen ülke para birimleri tekrar negatif ayrıışan bir seyir izledi. Euro ve Japon Yeni'nde de hafif değer kaybı devam etti.
- Hindistan Rupeesi, İngiliz Sterlini, Rus Rublesi ve Çin Yuanında ise hafif değer artışları gözlemlendi.

TEKNOLOJİ GÜNDEMİ

- Teknoloji devi Google'ın ana kuruluşu Alphabet, ABD Federal Havacılık Dairesi'nden drone ile kargo hizmetlerine başlamak için onay aldı. Böylece Alphabet drone teknolojisiyle hizmet veren ilk şirket unvanına sahip olacak. Şirket, iki ay içerisinde ABD'deki çeşitli eyaletlerde kargo işlemlerine başlayacak.
- ABD'li uzay mekiği ve roket üreticisi SpaceX, Falcon Heavy roketini ilk kez ticari amaçlı olarak fırlattı. SpaceX tarafından üretilen Falcon Heavy roketinin ilk ticari uçuşunun amacı ise Suudi Arabistan için üretilen Arabsat 6A iletişim uydusunu yörüngeye yollamak oldu.
- Dünyanın en büyük elektrikli otomobil üreticilerinden Tesla, gelecek yıl sürücüsüz taksi hizmeti başlatacağını duyurdu. Tesla'nın sürücüsüz taksi hizmetini kullanmak isteyen müşteriler mobil bir uygulama ile araçları park yerlerinden çağırabilecek. CEO Elon Musk, gelecek bir buçuk yıl içerisinde sisteme dahil olan araç sayısının 1 milyona ulaşmasını bekliyor.
- ABD'de yer alan Ulusal Bilim Vakfı öncülüğünde, insanlık tarihinde ilk kez karadelik fotoğrafı çekildi. Fotoğraf, Olay Ufku Teleskobu (EHT) aracılığıyla görüntülendi. İlk karadelik fotoğrafı geçmişte pek çok bilim insanı tarafından çekilmesinin mümkün olmadığını belirtilmesi sebebiyle, çığır açıcı bir başarı olarak nitelendirildi.
- NASA ve MIT mühendisleri uçuş sırasında kanadı şekil değiştirebilecek yeni nesil bir uçak üzerinde çalıştıklarını açıkladılar. Kamuoyu ile paylaşılan bilgilere göre henüz tasarım aşamasında olan uçağın şekil değiştirme konusunda üst düzey nitelikte özelliklere sahip olması planlanıyor. Söz konusu uçak, sivil uçuşlarda olduğu kadar askeri uçuşlarda da pek çok değişiklik yaratabilir.
- Yapay zeka insanlığa yeni bir teknoloji daha kazandırıyor. Söz konusu teknoloji kapsamında bilim insanları tarafından düşünceleri okuyarak söze dönebilen bir cihaz geliştirildi. California Üniversitesinden bir ekip tarafından geliştirilen cihaz beyin sinyallerini çözücü özelliğiyle, düşünceleri sözlü biçimde ifade etmeyi sağlıyor. Söz konusu teknoloji, gelecekte özellikle beyin hasarı sebebiyle konuşma zorluğu çeken insanlar için fayda sağlayabilir.
- Darüşşafaka Robot Kulübü, uluslararası robot yarışması FIRST Robotics Competition'da finale kalarak, dünyanın alanında en iyileri arasında yer aldı. "Sultans of Türkiye" ismini de kullanan ekip, İlham Veren Mühendislik Ödülü'nün sahibi olarak önemli bir başarıya imza attı. Kulüp bu başarısıyla, NASA tarafından da destek sahibi olma hakkı elde etti.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON (MART 2019)

Enflasyon oranı; 2019 yılı Mart ayında, yıllık TÜFE'de %19,71, Yİ-ÜFE'de %29,64 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE'de %1,03 oranında ve Yİ-ÜFE'de %1,58 oranında artış yaşandı.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %29,77 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda gerçekleşti. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; çeşitli mal ve hizmetler %27,94, ev eşyası %26,98, eğlence ve kültür %20,08 ve sağlık %19,72 ile en çok artışın olduğu diğer gruplar olarak dikkat çekti.

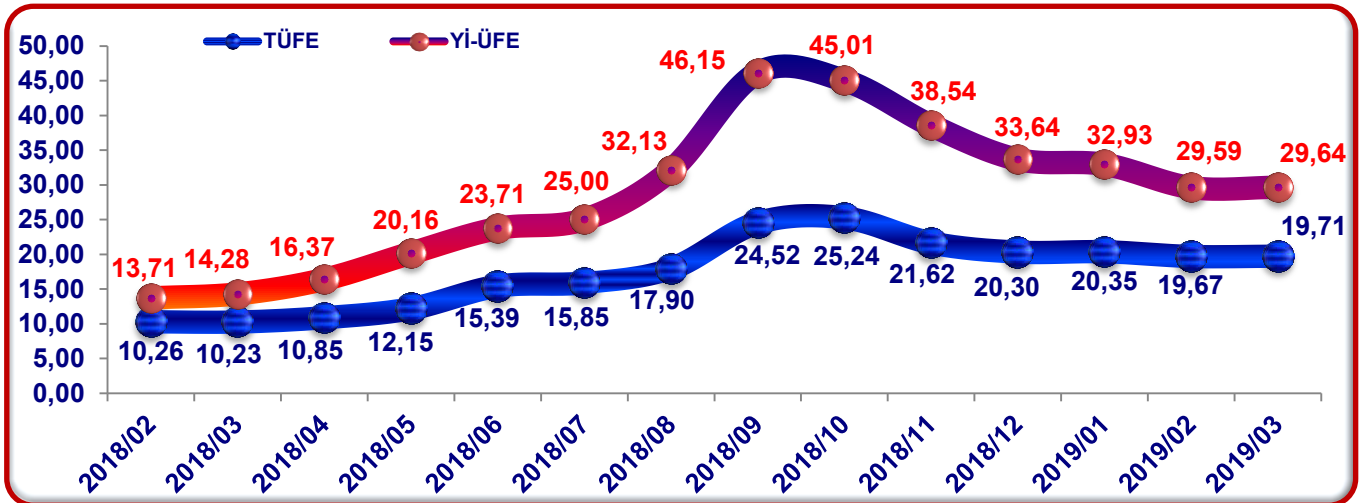
İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmada; İzmir'de TÜFE, yıllık olarak %19,80 oranında, bir önceki aya göre %0,88 oranında arttı.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektörü %0,91 oranında ve imalat sanayi sektörü %1,59 oranında, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektörü %1,98 oranında ve su sektörü %0,20 oranında arttı. 2019 yılı Mart ayında, yıllık bazda imalat sanayi %28,23 artarken, bu ayda genel artışın altında kaldı.

	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Yıllık (%)	10,23	19,71	14,28	29,64	17,08	32,24
Yıllık Ort. (%)	11,14	18,70	15,35	31,17	21,15	39,82
Aylık (%)	0,99	1,03	1,54	1,58	2,24	3,44

Kaynak: TÜİK

Yıllık Değişim Oranları (%)

Nisan 2019

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (ŞUBAT 2019)

Bir önceki yılın aynı ayına göre yıllık bazda, 2019 yılı Şubat ayında sanayi üretiminde arındırılmamış endeks %5,0 oranında ve takvim etkisinden arındırılmış endeks %5,1 oranında azaldı.

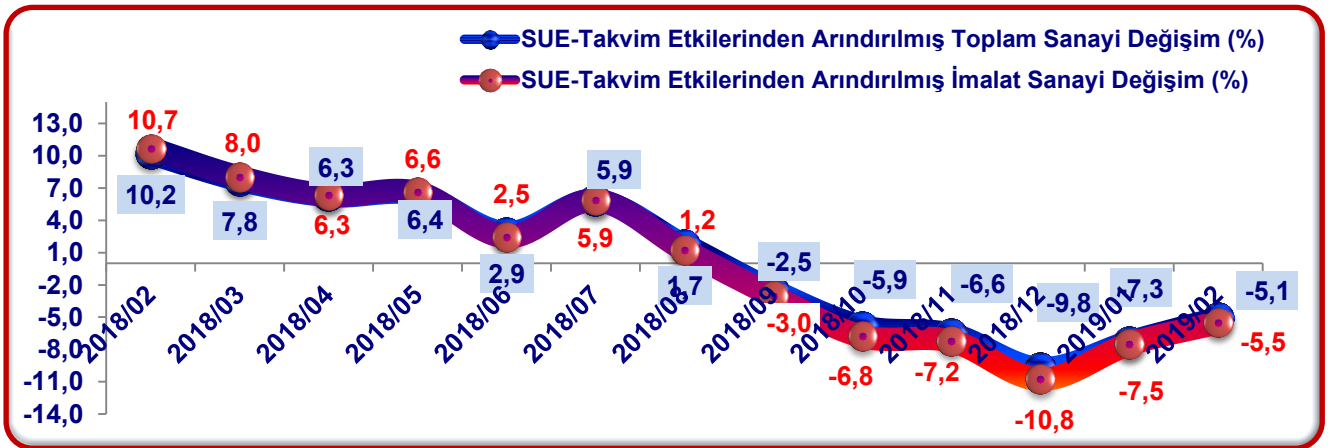
	Arındırılmamış		Takvim etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)
Toplam Sanayi	100,0	-5,0	99,2	-5,1	110,9	1,3
Madencilik ve taşocakçılığı	91,0	-4,8	90,6	-4,7	113,0	0,3
İmalat Sanayi	99,9	-5,4	99,0	-5,5	110,5	1,4
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	107,9	0,5	107,3	0,4	114,7	0,8

Kaynak: TÜİK

Takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; 2019 yılı Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %4,7 oranında ve imalat sanayi sektörü %5,5 oranında azalırken; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü %0,4 oranında arttı.

Ana sanayi gruplarından 2019 yılı Şubat ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en fazla artış; %2,7 ile enerjide gerçekleşti.

İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış ise, %11 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında gerçekleşti. Bu artışı %8,2 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, %6,5 ile tütün ürünleri imalatı ve %5,9 ile ağaç, ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) imalatı izledi. En fazla azalış; %3,8 ile diğer imalatlar gerçekleşti. Ardından %3,3 ile içeceklerin imalatı, %3,1 ile kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı ve %1,9 ile kağıt ve kağıt ürünleri imalatı geldi.

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ (OCAK 2018-2019)

TOPLAM	
2018	2019

İşsizlik oranı, 15 ve üstü yaş grubunda; 2019 yılı Ocak ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 3,9 puan artışla %14,7 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 872 bin azalırken, işsiz sayısı 1 milyon 259 bin kişi arttı. İşsizlik oranı; erkeklerde %13,8 ve kadınlarda %16,5 oranında kaydedildi.

15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler		
Nüfus (Bin kişi)	60.360	61.017
İşgücü (Bin kişi)	31.438	31.825
İstihdam (Bin kişi)	28.029	27.157
Tarım	4.963	4.618
Tarım dışı	23.066	22.540
İşsiz (Bin kişi)	3.409	4.668
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.922	29.192
İşgücüne katılma oranı (%)	52,1	52,2
İstihdam oranı (%)	46,4	44,5
İşsizlik oranı (%)	10,8	14,7
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,7	16,8
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	57,2	57,6
İstihdam oranı (%)	50,9	49,0
İşsizlik oranı (%)	11,1	15,0
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,8	16,9
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	19,9	26,7
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı (%)*	23,1	25,5

Kaynak: TÜİK- Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri
*Çalışmayan, eğitim (örgün ve yaygın) görmeyen gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

Tarım dışı işsizlik oranı %16,8, işsiz sayısı 4 milyon 668 bin kişi oldu. Genç nüfusta işsizlik oranı %26,7 seviyesine yükseldi.

2019 yılı Ocak ayında istihdam edilenlerin %17'si tarım, %19,9'u sanayi, %5,4'ü inşaat ve %57,7'si hizmetler sektöründe gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre, en fazla istihdam kaybı tarım, sanayi ve inşaat sektörlerinde yaşandı.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

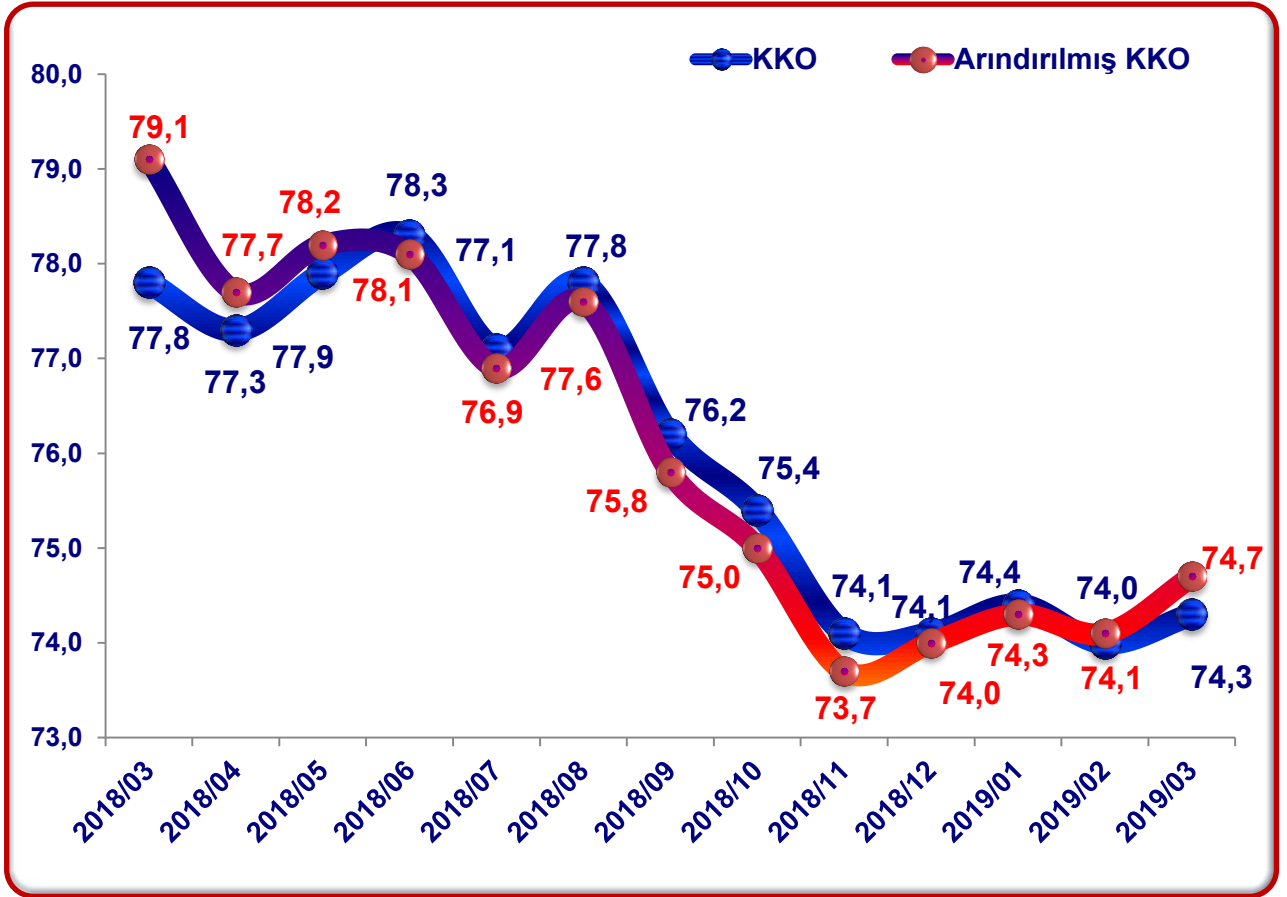
OCAK 2019	İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)				TOPLAM
	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	
Erkek	4.044	2.698	1.400	10.354	18.496
Kadın	1.347	1.920	78	5.316	8.661
Toplam	5.392	4.618	1.478	15.670	27.157

Kaynak: TÜİK

KAPASİTE KULLANIM ORANI (MART 2019)

Kapasite kullanımı, 2019 yılı Mart ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre 0,3 puan artarak %74,3 oranına yükseldi.

Giyim eşyalarının imalatı %82,92, tütün ürünlerinin imalatı %81,37, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %80,08 ve tekstil ürünlerinin imalatı %78,58 ile 2019 yılı Mart ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörler oldu.

Kaynak: TCMB

ÖDEMELER DENGESİ (ŞUBAT 2019)

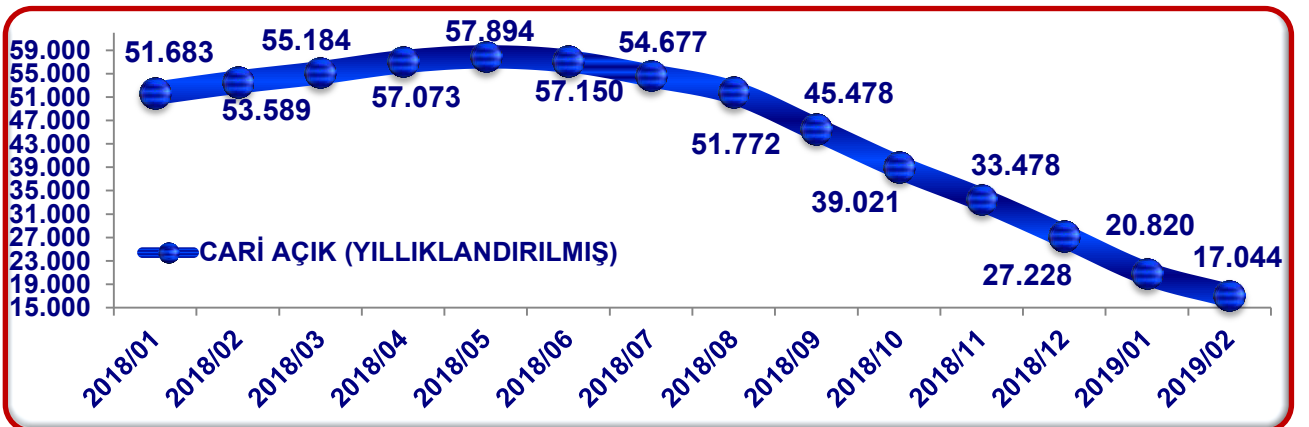
	Şubat		Ocak-Şubat		Değişim Oranı (%)
	2018	2019	2017	2018	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-4.494	-718	-11.491	-1.307	-17.044
SERMAYE HESABI	-1	-1	32	27	53
FINANS HESABI	-2.685	679	-10.658	-2.039	1.726
Doğrudan Yatırımlar (net)	271	-486	-81	-1.261	-10.516
Portföy Yatırımlar (net)	299	-1.786	-4.710	-7.896	-323
Diğer Yatırımlar (net)	-3.001	128	-9.994	755	20.706
Rezerv Varlıklar (net)	-254	2.823	4.127	6.363	-8.141
Net Hata ve Noksan	1.810	1.398	801	-759	18.717

Cari işlemler açığı; daralan dış ticaret açığının etkisiyle piyasa beklentilerine paralel olarak 2019 yılı Şubat ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, %84 oranında azalarak 718 milyon Dolar gerçekleşti. Cari açık, 12 aylık kümülatifte ise, 17 milyar Dolar ile son 9 yılın en düşük seviyesine indi. İthalattaki azalış ile ihracattaki sınırlı artış ve seyahat gelirlerindeki iyileşme cari açıktaki daralmada etkili oldu.

2019 yılı Şubat ayında doğrudan yatırımlarda, 486 milyon Dolar sermaye girişi kaydedildi. Portföy yatırımlarında 2019 yılı Şubat ayında 1,8 milyar Dolarlık zayıflayan bir artış gözlense de, 2019 yılı Ocak-Şubat döneminde 7,9 milyar Dolar yüksek sermaye girişi yaşandı. Diğer yatırımlarda 2019 yılı Şubat ayında 128 milyon Dolar sermaye çıkışı gerçekleşti.

Rezerv varlıklar; 2019 yılı Şubat ayında 2,8 milyar Dolar artarken, net hata ve noksan kaleminde 1,4 milyar Dolar sermaye girişi gözlendi. 12 aylık kümülatifte net hata ve noksan kalemi 18,7 milyar dolar ile uzun bir aradan sonra cari açığın üzerinde gerçekleşti.

Ekonomideki yavaşlamanın gölgesinde dış ticaret açığındaki azalış cari denge üzerinde etkili oldu. Ayrıca cari açık, rezervler ve net hata noksan kalemi tarafından finanse edildi.

GÜVEN ENDEKSLERİ & BÜTÇE

Reel Kesim Güven Endeksi; 2019 yılı Mart ayında bir önceki aya göre, %4,9 artarak 102,1 ile yukarı yönlü eğilimini sürdürdü.

Tüketici Güven Endeksi 2019 yılı Mart ayında, bir önceki aya göre, %2,9 artarak 59,4 ile son 3 ayın ardından tekrar yükselişe geçti.

Tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesi ile oluşturulan Ekonomi Güven Endeksi, 2019 yılı Mart ayında, bir önceki aya göre, %3,1 artarak 81,9 ile yukarı yönlü eğilimini sürdürdü. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

	REEL KESİM	TÜKETİCİ	EKONOMİ
	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ
2018			
Mart	111,9	71,3	101,9
Nisan	111,2	71,4	99,9
Mayıs	109,9	69,5	96,3
Haziran	104,6	70,1	93,8
Temmuz	102,7	72,7	95,1
Ağustos	96,4	68,2	88,3
Eylül	89,6	59,9	78,1
Ekim	87,6	57,6	75,2
Kasım	92,8	60,0	80,6
Aralık	91,5	58,7	81,9
2018 Yıllık	101,4	67,0	91,7
2019			
Ocak	93,0	58,2	78,5
Şubat	97,2	57,8	79,4
Mart	102,1	59,4	81,9

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2018 yılı Ocak-Mart döneminde 20,4 milyar TL, 2019 yılı Ocak-Mart döneminde 36,2 milyar TL açık verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %30,4 oranında artarak 218,3 milyar TL, bütçe giderleri ise %35,4 oranında artarak 254,4 milyar TL olarak kaydedildi.

2019 yılı Ocak-Mart döneminde vergi gelirleri; bir önceki yılın aynı ayına göre %5,8 oranında artarak 154,3 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %33,5 oranında artarak 221,1 milyar TL olarak gerçekleşti. 2018 yılı Ocak-Mart döneminde 1,9 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 2,8 milyar TL faiz dışı fazla verildi.

	Ocak-Mart (Milyon TL)		Değişim Oranı (%)
	2018	2019	
Bütçe Giderleri	187.859	254.443	35,4
Faiz Hariç Giderler	165.582	221.079	33,5
Faiz Giderleri	22.277	33.364	49,8
Bütçe Gelirleri	167.436	218.283	30,4
Vergi Gelirleri	145.803	154.262	5,8
Bütçe Dengesi	-20.423	-36.160	-77,1
Faiz Dışı Denge	1.855	-2.797	-250,8

Kaynak: TCMB

DIŞ TİCARET VERİLERİ (OCAK-ŞUBAT 2019)

Dış ticaret açığı 2019 yılı Şubat ayında ihracat, 2018 yılının aynı ayına göre, %3,4 oranında artarak 13,6 milyar Dolara yükselirken; ithalat da %16,9 oranında azalışla 15,7 milyar Dolar seviyesine geriledi.

2018 yılı Şubat ayında %51,9 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2019 yılı Şubat ayında %51,1'e geriledi. 2019 yılı Şubat ayında AB'ye yapılan ihracat %1,7 oranında artarak 6,9 milyar Dolar, ithalat da %30,0 oranında azalarak 5,1 milyar Dolar gerçekleşti.

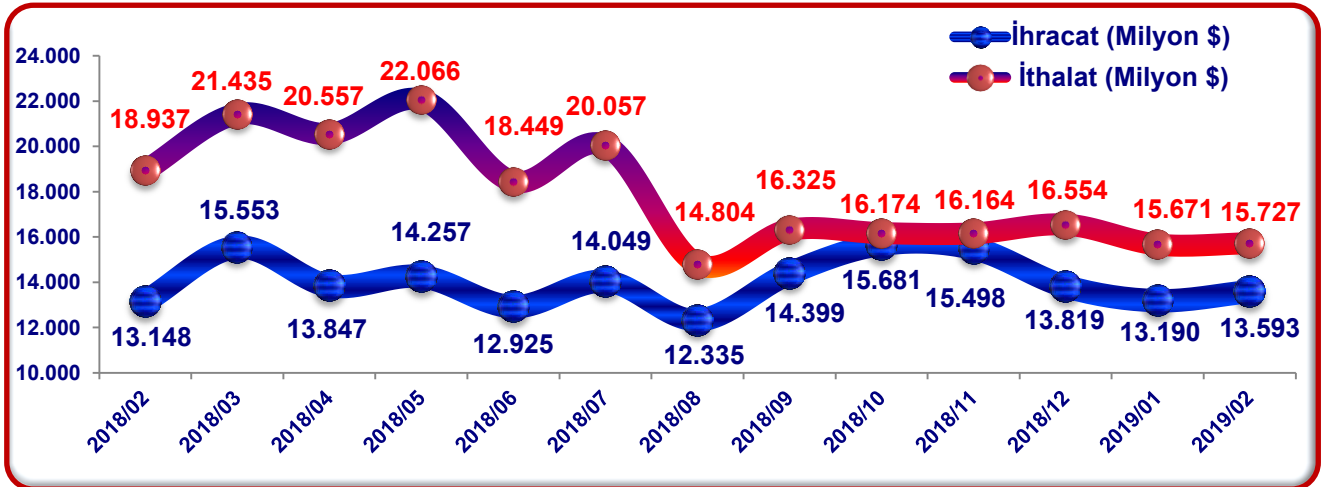
	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Oca.-Şub. 2018	25.582	9,6	40.460	28,8	31.021	32,1	-14.878	84,1	63,2
Oca.-Şub. 2019	26.783	4,7	31.398	-22,4	24.591	-20,7	-4.615	-69,0	85,3
Şubat 2018	13.148	8,8	18.937	19,7	14.302	23,3	-5.789	54,9	69,4
Şubat 2019	13.593	3,4	15.727	-16,9	11.931	-16,6	-2.134	-63,1	86,4

Kaynak: TÜİK

2019 yılı Şubat ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.123 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.317 milyon \$); "demir ve çelik" (888 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (712 milyon \$) ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (675 milyon \$) izledi.

"Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (3.443 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.602 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.110 milyon \$); "demir ve çelik" (941 milyon \$) ve "plastikler ve mamulleri" (908 milyon \$) ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar oldu.

2019 yılı Şubat ayında İzmir'in ihracatı 2018 yılı Ocak ayına göre, %3,1 oranında azalarak 826 milyon Dolar, ithalatı da %26,4 oranında azalarak 618 milyon Dolar olarak gerçekleşti. 2019 yılı Şubat ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2018 yılı Şubat ayına göre, %0,6 oranında azalarak 1,39 milyar Dolar, ithalatı da %27,8 oranında azalarak 980 milyon Dolar olarak gerçekleşti.

**TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU:
TÜRKİYE**

BÜYÜME	2014	2015	2016	2017	2018/IV	2018
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon TL)	2.044.466	2.338.647	2.608.526	3.106.537	1.010.114	3.700.989
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	-	861.467	862.744	851.046	184.890	784.087
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	5,2	6,1	3,2	7,4	-3,0	2,6
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	6,1	5,9	3,8	9,1	-7,4	1,1
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-19
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	25.933	26.621	27.205	28.189	28.738	27.157
İstihdam Oranı (%)	45,5	46,0	46,3	47,1	47,4	44,5
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.853	3.057	3.330	3.454	3.537	4.668
İşsizlik Oranı (%)	9,9	10,3	10,9	10,9	11,0	14,7
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,0	12,4	13,0	13,0	12,9	16,8
ENFLASYON (%)	2014	2015	2016	2017	2018	Mar.19
Yİ-ÜFE (yıllık)	6,36	5,71	9,94	15,47	33,64	29,64
YD-ÜFE (yıllık)	2,63	10,9	17,73	19,75	33,45	32,24
TÜFE (yıllık)	8,17	8,81	8,53	11,92	20,30	19,71
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Şub.19
İhracat	157.610	143.889	142.544	157.020	168.023	26.783
İthalat	242.177	207.234	198.617	233.800	223.039	31.398
Dış Ticaret Dengesi	-84.567	-63.395	-56.073	-76.780	-55.016	-4.615
Cari İşlemler Dengesi	-43.597	-32.118	-32.615	-47.100	-27.813	-1.307
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2014	2015	2016	2017	2018	Ara.18
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	68.059	100.713	90.069	180.972	157.296	14.661
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	3.771	4.427	5.067	7.406	5.914	404
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Mar.19
Kurulan Şirket Sayıları	126.635	114.691	106.447	118.021	121.460	29.026
Kapanan Şirket Sayıları	39.051	32.762	31.928	32.706	32.569	10.290
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YABANCI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2016	2017	2018	Oca.-Kas. 18	Ara.18	Oca.19
Şirket Sayısı (Adet)	5.569	6.374	-	6.644	-	-
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	13.950	11.546	13.163	10.272	1.168	748
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2017	2018/I	2018/II	2018/III	2018/IV	Oca.19
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-205,5	-207,7	-220,8	-212,2	-205,6	-194,5
BORÇLANMA (Milyar \$)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dış Borç Stoku	392,3	405,3	399,7	408,7	454,3	444,9
Kamu	118,9	121,3	116,6	123,3	136,4	140,6
Özel	268,1	281,6	281,7	284,6	317,2	298,4
KREDİLER (Milyar \$)	2014	2015	2016	2017	2018	Şub. 19
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	212,9	215,6	218,1	240,0	225,8	222,6
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2014	2015	2016	2017	2018	Şub. 19
Toplam Sanayi	5,7	5,8	3,4	8,9	1,8	-5,1
İmalat Sanayi	6,3	6,2	3,4	9,0	1,5	-5,5
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2014	2015	2016	2017	2018	Mar.19
Kapasite Kullanım Oranı	75,0	76,8	77,4	78,5	76,8	74,3
GÜVEN ENDEKSLERİ	2014	2015	2016	2017	2018	Mar.19
Reel Kesim Güven Endeksi	104,6	103,5	105,2	104,9	101,4	102,1
Tüketici Güven Endeksi	72,5	66,7	69,3	68,6	67,0	59,4
Ekonomi Güven Endeksi	100,8	98,4	96,8	100,2	91,7	81,9
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2014	2015	2016	2017	2018	Şub.19
Sanayi Ciro Endeksi (Yıllık Ortalama Takv. Etk. Arındırılmış)	90,0	100,0	109,0	141,1	184,2	172,7
Elektrik Enerjisi	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.19
Elektrik Enerjisi Üretimi (Bin) (Mwh)	251.962	261.783	292.575	272.564	295.668	25.623
Elektrik Enerjisi Tüketimi (Bin) (Mwh)	257.220	265.724	212.329	225.714	233.610	19.219
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Mar.19
Bütçe Dengesi	-23.370	-23.525	-29.258	-47.373	-72.615	-36.160
PROTESTOLU SENET	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Şub.19
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.004	1.000	1.017	940	938	180
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	8.221	10.081	12.288	12.686	18.737	3.699
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.-Şub.19
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi	674	776	778	435	589	135
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi	240	232	239	134	132	15
BORSA VE DÖVİZ	2014	2015	2016	2017	2018	Mar.19
BIST 100 Endeksi	76.306	79.901	77.587	100.439	101.782	93.784
Dolar/TL	2,19	2,72	3,02	3,65	4,81	5,44

Kaynak: TÜİK, TCMB, RISK MERKEZİ, BUMKO, T.C. TİCARET BAKANLIĞI, T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, BORSA İSTANBUL, TOBB, TEİAŞ-EPDK

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
NÜFUS-GÖÇ									
Nüfus (Bin)	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	4.223	4.279	4.320	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4,8	4,8	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	-
Nüfus Artış Hızı (%)	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	13,1	13,2	9,5	-
TR Nüfus Artış Hızı (%)	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	13,5	12,4	14,7	-
Net Göç Hızı (%)	2,26	2,46	3,45	5,6	5,0	5,6	5,8	-	-
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	55	58	59	59	61	59	62	-	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	1.566	1.611	1.663	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	30,7	31,6	31,8	31,7	32,0	33,0	31,1	32,4	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	422	432	490	466	470	513	524	540	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	29,9	30,3	32,4	31,0	28,3	30,7	32,5	32,5	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	243	247	276	243	262	254	263	265	-
İşsizlik Oranı (%)	14,7	14,8	15,4	13,9	15,0	14,0	14,0	13,8	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	16,2	15,9	17,0	15,0	16,1	15,2	15,1	14,6	-
ENFLASYON (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
TÜFE (yıllık)	10,15	6,03	7,94	8,54	9,83	8,93	13,1	20,4	19,8
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/2
İhracat	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	8.370	9.256	10.238	1.627
İthalat	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	8.809	9.849	9.118	1.249
Dış Ticaret Dengesi	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-439	-593	1.120	379
İhracatçı Firma Sayısı (Adet)	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	4.600	4.875	5.092	3.017
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	6,0	5,7	6,1	6,1	5,8	5,9	5,9	6,1	6,1
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
EBSO Kapasite Kullanım Oranı	70	63	60	55	64	63	67	64	64
PROTESTOLU SENETLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/2
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	47.497	45.646	46.690	9.558
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	3,4	3,6	4,0	4,3	4,4	4,7	4,9	5,0	5,3
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	245	367	463	510	571	775	740	985	224
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Belge Adedi	188	209	215	186	208	230	431	326	-
Yatırım (Milyon TL)	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	1.810	7.569	13.120	-
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,55	15,66	1,76	6,5	3,1	1,9	4,3	8,3	-
Bölgesel Teşvikli Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	3,2	2,8	2,2	5,2	4,9	1,9	10,0	5,9	-
ENERJİ TÜKETİMİ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/10	2019/1
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm ³)	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	4.299	4.508	3.392	462
MALİ / FİNANS	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
Bütçe Gelir/Gider	4,05	4,34	4,36	4,20	4,28	4,2	4,5	4,6	4,1
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10,86	11,77	11,14	10,54	11,1	11,4	11,8	12,0	12,5
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)*	102,5	110,2	123,9	122,2	120,6	111,5	121,4	110,5	-
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	5,8	5,7	5,5	5,2	5,6	5,7	5,7	5,8	-
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	6,1	5,9	6,0	5,2	5,2	4,9	5,2	5,0	-
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	1,67	1,59	2,29	2,62	2,63	2,30	2,9	-	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
Kurulan Şirket Sayısı	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	3.962	4.627	4.977	1.242
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,1	5,7	6,0	5,9	6,0	6,2	6,3	5,8	5,6
Kapanan Şirket Sayısı	943	1.094	1.095	991	740	644	832	799	184
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7,2	7,7	7,0	7,1	6,1	5,8	6,2	6,4	5,8
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/11	2019/1
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.682	1.800	1.944	2.100	2.239	2.422	2.568	2.646	-
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	5,7	5,5	5,3	5,1	4,8	4,6	4,4	4,0	-
MARKA-PATENT SAYISI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	5.928	5.398	5.460	1.682
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,0	6,2	6,0	6,0	6,2	7,1	6,9	6,7	6,0
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	31	42	59	55	86	96	77	135	81
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,7	4,1	4,7	4,2	5,0	5,4	3,9	4,8	6,7
TURİZM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/2
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	672	762	946	44
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	4,4	4,4	4,2	3,6	3,3	2,5	2,4	2,4	1,4
TARIMSAL ÜRETİM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	3.648	4.100	3.652	5.024	5.940	7.508	7.598	-	-
Bitkisel Üretimin TR İçindeki Payı (%)	4,1	4,7	3,9	5,1	5,0	6,4	5,7	-	-
İŞ KAZALARI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/3
İş Kazasında Ölenlerin TR İçindeki Payı (%)	7,5	5,6	6,0	2,6	5,1	3,7	4,7	3,4	4,7
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/2
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0	6,0	6,1	6,1

Kaynak: TÜİK, TCMB, Risk Merkezi, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Turizm Bakanlığı, TOBB

* Çeyreklik açıklanmakta olup, IV. çeyrek verileridir. ** Aylık veriler, başvuru verileridir.

ÜLKE İNCELEMELERİ XL: TUNUS CUMHURİYETİ

Ekonomik Yapı

Kuzey Afrika'nın en büyük ekonomilerinden biri olarak değerlendirilen **Tunus**, siyasi çalkantı içerisinde geçirdiği yılların ardından siyasi ve ekonomik toparlanma çalışmalarını hızlandırmıştır. **Afrika'nın en yüksek yaşam standartlarına sahip ülkelerinden biri** olması, Tunus'un bir diğer dikkat çekici özelliğidir.

90'lı yıllarda serbest piyasa ekonomisi ve finansal liberalleşme hareketlerine odaklanılmıştır. Bu dönemde bölgesel entegrasyonla birlikte, küresel entegrasyon için de ülke adına yeni bir imaj oluşturulması ve yatırımların artırılması çalışmalarına hız verilmiştir.

Tunus'un **gıda ürünlerinde kendine yeter kapasitede olması**, tarımın stratejik öneme haiz sektörlerden biri olmasını sağlamıştır. Ülkenin **zeytinyağı üretiminde dünyada ikinci sırada yer alması**, önemli bir tarımsal zenginlik olarak dikkat çekmektedir. Turunçgiller, hurma, çeşitli sebzeler hububat ve su ürünleri; tarımsal faaliyetler içerisinde önemli yer edinmiştir.

Ülkenin kıyı şeridinin uzunluğu, **balıkçılığın ekonomiyi besleyen önemli bir sektör** olmasını sağlamıştır. Limanların nitel ve nicel yönden zenginleştirilmesinin yanı sıra, balık çiftliklerine yönelik mali teşviklerin artırılması, sektörün devlet tarafından stratejik önem düzeyinde ele alındığını göstermektedir. **Ton balığı üretiminde ve ihracatında dünya liderliğini elinde bulundurması**, Tunus'un en önemli zenginlerinden birini yansıtmaktadır.

60'lı yıllarda ağırlıklı olarak tarıma dayalı iktisadi yapı, sonrasında benimsenen sanayileşme stratejisiyle birlikte yön değiştirmiş ve **sanayinin GSYİH içindeki payı yüzde 5'lerden yüzde 25'lere** kadar yükselmiştir. Başlıca sanayi ürünleri; gıda sanayi, deri sanayi, tekstil ürünleri, makine imalatı ve otomotiv yan sanayi şeklindedir.

Madencilik açısından ise petrol, doğalgaz ve fosfat üretimi dikkat çekmektedir. Özellikle, **dünyanın en büyük fosfat üreticilerinden biri olması**, ülke ekonomisini büyük oranda destekleyen hususlardandır.

Hizmetler sektöründe **turizm en büyük paya** sahiptir ve ciddi bir döviz getirici niteliği söz konusudur. Ülkenin coğrafi güzellikleri ve kıyı şeridinin uzunluğu, ülkeyi cazibe merkezi haline getiren önemli etkenlerdendir. Arap Baharı ile başlayan siyasi çalkantıların turizm üzerindeki etkisi sınırlı düzeyde kalmış ve son yıllarda ülkeye yoğun ziyaretçi akınları devam etmiştir.

Oldukça gelişmiş bir altyapıya sahip olması, Tunus'u Afrika'da ön plana çıkaran bir diğer etkidir. Sahip olduğu çok sayıda uluslararası liman ve havaalanı, ülkenin uluslararası ticari ve turistik ilişkilerini beslemektedir.

Tunus'un **dış ticaret yapısı, üretim profili ile paralel bir yapı** sergilemektedir. Ülkenin gerçekleştirdiği ihracatta temel ürünler; "kablolar, hazır giyim ve tekstil ürünleri, ham petrol, zeytinyağı ve motorlu taşıt aksamaları" iken, ithalattaki temel ürünler ise; "rafine petrol, hammaddeler ile yarı mamuller, otomobiller ve elektronik devreler" şeklindedir.

1995 yılında AB ile **sanayi ürünlerine uygulanan gümrük duvarlarının kaldırılmasına** yönelik ortaklık anlaşması imzalaması ve 2008 itibariyle **Tunus-AB serbest ticaret alanı** oluşturulması, iki taraf arasında önemli bir ticari partnerlik ilişkisi sağlamıştır. 2012'de Tunus'un AB tarafından **ileri ve ayrıcalıklı ortak statüsüne** erişmesi, söz konusu ticari partnerliğe yeni bir boyut kazandırmıştır.

Tunus'ta yabancı yatırımların artırılması, finansal liberalleşme döneminde önemli bir politika aracı olmuştur. **İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde 80./180 sırada** yer alan Tunus'ta yabancı yatırımların sektörel profili incelendiğinde; imalat sanayi, hizmetler sektörü, turizm ve tarımsal gıda ilk sıralarda bulunmaktadır.

Türkiye- Tunus İlişkileri

Tunus'un yüzyıllar boyunca Osmanlı toprağı olması, Türkiye olan ilişkilerine de tarihsel bir birliktelik anlayışıyla olumlu biçimde yansımıştır. Tunus'un 1956 yılında bağımsızlığını kazanmasının ardından, iki ülke arasında diplomatik ilişkiler başlatılmıştır. Özellikle 2000'li yıllarla birlikte, ilişkilerin siyasi olduğu kadar ticari yönde geliştirilmesi için de çaba sarf edilmiştir. **2011'de imzalanan Dostluk ve İşbirliği Anlaşması** ilişkiler açısından önemli bir milat olmuş ve 2017 ile 2018 yıllarında da üst düzey resmi ziyaretler devam etmiştir.

2004'te imzalanan "Serbest Ticaret Anlaşması" ve **2017'de imzalanan "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması"**, ekonomik ve ticari işbirliğini güçlendirmeye yönelik en somut adımlar olmuştur. Türkiye'nin Tunus'a ihracatında temel kalemler; " demir ve çelik ürünleri, pamuklu ve örme kumaşlar, otomobiller, petrol gazları" şeklindedir. Türkiye'nin Tunus'tan ithalatında ise; "fosfor ve fosforik asitler, kimyasal gübreler, hurda demir, pamuklu kumaşlar ve kablo ürünleri" başı çekmektedir.

Tunus, güçlü ilişkilerin bir uzanımı olarak Türkiye'den gelen yatırımlara özellikle önem verdiğini, sıklıkla dile getirmektedir. 10 yıl süreyle vergiden muafiyet, kar transferi serbestliği ve gümrüksüz ithalat yapma hakkı yatırımları cazip kılan teşviklerdir. Yatırım potansiyeli yüksek sektörler olarak ise; "**tarım, enerji, elektronik, madencilik, plastik, tekstil ve hava savunma sanayi**" dikkat çekmektedir. Yatırımlarla ilgili detaylı bilgiler, **Tunus Yabancı Yatırımları Geliştirme Ajansı**'ndan edinilebilmektedir. (<http://www.investintunisia.com>)

TUNUS ÜLKE PROFİLİ

(2017)

Nüfus (Milyon Kişi)	11,5
Nüfus Artış Hızı (%)	1,1
GSYİH (Milyar Dolar)	40,0
GSYİH (%)	2,0
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	3.465
Enflasyon Oranı (%)	6,2
İşsizlik Oranı (%)	5,5
İhracat (Milyar Dolar)	14,2
İhracatta ilk 5 Ülke	Fransa, İtalya, Almanya, İspanya, Cezayir
Temel İhracat Ürünleri	Elektrikli makinalar, Tekstil ürünleri, Mineral yakıtlar, Hayvansal yağlar
İthalat (Milyar Dolar)	20,2
İthalatta ilk 5 Ülke	İtalya, Fransa, Çin, Almanya, Türkiye
Temel İthalat Ürünleri	Elektrikli makinalar, Mineral yakıtlar, Nükleer reaktörler, Motorlu taşıtlar
Cari Denge (%; GSYİH)	-10,2
İmalat Sanayi (%; GSYİH)	14,0
Tarım (%; GSYİH)	10,0
Sanayi (%; GSYİH)	25,9
Hizmetler (%; GSYİH)	63,5

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

TUNUS DIŞ TİCARET PROFİLİ (2018)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)
Elektrikli makina ve cihazlar	4,1	Elektrikli makina ve cihazlar	3,1
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	2,4	Mineral yakıtlar ve yağlar	2,9
Mineral yakıtlar ve yağlar	1,1	Nükleer reaktörler ve kazanlar	1,9
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	0,9	Motorlu kara taşıtları	1,2
Hayvansal ve bitkisel yağlar	0,8	Plastikler ve mamulleri	1,1
Ayakkabılar	0,6	Demir ve çelik	0,7
Motorlu kara taşıtları	0,6	Hububat	0,7
Optik alet ve cihazlar	0,5	Eczacılık ürünleri	0,5
Nükleer reaktörler ve kazanlar	0,5	Pamuk	0,5
Plastikler ve mamulleri	0,4	Optik alet ve cihazlar	0,4

Kaynak: Trademap (İlk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE – TUNUS TİCARET PROFİLİ (2018)

Fasıl Adı	Türkiye'nin Tunus'a İhracatı (Milyon \$)	Fasıl Adı	Türkiye'nin Tunus'tan İthalatı (Milyon \$)
Demir-çelik ana sanayi	212	Ana kimyasal maddeler	71
Tekstil iplikçiliği ve dokumacılığı	128	Atık ve hurdalar	16
Motorlu kara taşıtları ve motorları	46	Giyim eşyası (kürk hariç)	15
Trikotaj (örme) ürünleri	43	Elektrik dağıtım ve kontrol cihazları	13
Ağaç ve mantar ürünleri; hasır vb. örülerek yapılan maddeler	35	Tekstil iplikçiliği ve dokumacılığı	10
GENEL TOPLAM	905	GENEL TOPLAM	183

Kaynak: TÜİK

EBSO ARAŞTIRMA

Hazırlayanlar

Aslıhan GÜL

Türker ADAKALE

Kontrol Eden

Özdem EKİNCİ

İletişim: arastirma@ebso.org.tr

Aylık Ekonomi Bültenlerinin tamamına, <http://www.ebso.org.tr/tr/dosyalar/yayinlar/aylik-ekonomik-bulten> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Odamız tarafından kamuya açık uluslararası ve ulusal ölçekli kaynaklardan elde edilen bilgiler ve veriler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

Raporda yer alan metinler ve veriler sadece bilgilendirme amaçlıdır. Hazırlanan bu raporda Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde yatırım ve alım-satım hususlarında tavsiyede bulunma amacı gütmemektedir.

Rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın telif hakkı olup, Odamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz.

Tüm haklarımız saklıdır.